

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਬੀਫੇਰ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕਪੂਰ ਜੇ.ਜੇ.

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਮੁਦਈ-ਅਪੀਲੈਂਟਸ। ਦਸੰਬਰ

ਬਨਾਮ

ਰੁੜ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ-ਜਵਾਬਦਾਰ।

1948 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 5.

ਕਸਟਮ-ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ-ਗੈਰ-ਪੁਰਸ਼ ਸੰਪਤੀ- ਕੀ ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ-ਔਰਤਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ-ਕੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ-ਪ੍ਰੋਕਟਿਸ-ਪਲੀਡਿੰਗ-ਕਸਟਮ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ- ਕੀ ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦਾ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਗੈਰ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉੱਤੇ ਤਰਜੀਹੀ ਦਾਅਵਾ ਹੈ। ਧੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਮਾਂ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ। ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਏ ਸਨ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਜਾਇਦਾਦ ਗੈਰ-ਜੱਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਉਤਰਨ ਦਾ ਤਰਜੀਹੀ ਹੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਉਹ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਜਾਇਦਾਦ ਗੈਰ-ਪੁਰਸ਼ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰਜੀਹੀ ਹੱਕ ਸੀ।

ਕਮਰ-ਉਦ-ਦੀਨ ਬਨਾਮ ਫਤਿਹ ਬਾਨੇ (1), ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਐੱਮ. ਹਰਨਾਮੋਂ ਅਤੇ ਹੋਰ (2), ਬਾਵਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਐਸ.ਟੀ. ਤਾਰੇ (3), ਹਸ਼ਮਤ ਏ.ਯੂ. ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿ. ਕਾਸੀਬ-ਉਨ-ਨਿਸਾ (4), ਮੁਸਾਮਤ ਕਮਾਨ ਬਨਾਮ ਗਫੂਰ ਏ.ਯੂ. ਅਤੇ ਹੋਰ (5), ਸਾਂਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ. ਸਾਹਿਬ ਬੀਬੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (6), ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ. ਸੈਂਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (7), ਸੋਨਾ ਡੇਰੇ ਕੇਸ (8), ਕਰਮ ਦਾਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ. ਮੁਹੰਮਦ ਬੀਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (9), ਸੁਭਮ ਦਾ ਕੇਸ (10), ਅਤੇ ਗੋਕਲ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰੀ (11), 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ.ਐਨ.ਕਪੂਰ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਿਤੀ 3 ਜਨਵਰੀ 1948 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦੋ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ।

ਵਾਈ ਪੀ ਗਾਂਧੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ।

ਸ਼ਮੀਰ ਚੰਦ, ਪੀ.ਸੀ. ਜੈਨ ਅਤੇ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਜਜ਼ਮੈਂਟ

ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਇਹ ਸ਼੍ਰੀ ਜਗਦੀਸ਼ ਨਰਾਇਣ ਕਪੂਰ, ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਿਤੀ 3-1-1948 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਦਈ ਦੀ ਅਪੀਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਦੋ ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਘਸੀਤਾ ਸਿੰਘ 1922 ਵਿਚ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ। ਟੈਬੇ। ਰੱਤਰ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਘਸੀਤਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਭੈਣ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ, ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਘਸੀਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ 1911 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ (ਰੂੜ ਸਿੰਘ) ਸਿਰਫ਼ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ।

ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਦਿਆਲੀ ਬਚਾਓ ਪੱਖ 2 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਰੂੜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੱਬੇ ਦਾ ਗੋਦ ਲਿਆ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਅਤੇ ਕਸਟਮ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਹੈ।

ਰੂੜ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ, ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਘਸੀਤਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਗੋਦ ਲਏ ਪੁੱਤਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਦ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸੀ। ਤਾਬੇ, ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਸੀਅਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 15-6-1937 ਨੂੰ ਟੈਬੇ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸੂਟ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੈਰਾ ਵਿੱਚ. 7 ਉਸਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ। ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁੱਤਰੀ ਨਰੈਣੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਘਸੀਤਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੋਦ ਲਿਆ ਸੀ, ਕਿ ਇਹ ਗੋਦ ਮਾਤਾ ਜੀ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੱਬੇ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਵਸੀਅਤ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਧੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵਜੋਂ ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ ਸੀ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਦੱਸੇ:

- (1) ਕੀ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਦਈ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ?
- (2) ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਜੱਦੀ 'ਕਵਾ' ਹੈ? ਜੇ ਨਹੀਂ, ਤਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ?
- (3) ਕੀ ਘਸੀਟੀਆ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਰੂੜ ਸਿੰਘ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਦੋਂ? ਕੀ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ?
- (4) ਕੀ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਗੋਦ ਲੈਣ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਛੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ?
- (5) ਕੀ Mst. ਤੱਬੇ ਨੇ 1937 ਵਿਚ ਬੁਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੈਧ ਵਸੀਅਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ
- (6) ਕੀ ਵਸੀਅਤ ਸਾਬਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
- (7) ਕੀ ਮੁਦਈ ਮੁਕੱਦਮੇ-ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ?

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਸੀ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਗੈਰ-ਪੁਰਸ਼ ਹੈ। ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਗੈਰ-ਜੱਦੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਗੈਰ-ਪੁਰਸ਼ ਸੀ।

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੂੜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਘਸੀਤਾ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਦ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ 30 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ

ਰੇਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐੱਮ. ਤੱਬੇ ਕੋਲ ਵਸੀਅਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਵਿਵਾਦ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕ 2 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਰੂੜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵਜੋਂ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੈਰ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਉਤਰਨ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ 1940 ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ-ਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ 'ਰਿਵਾਜ-ਏ-ਆਮ' 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਸਾਬਕਾ. ਪੀ-10 'ਤੇ ਪੀ. ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦੇ 103, ਜਿੱਥੇ ਧੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਨੰਬਰ 55 ਦੇ ਜਵਾਬ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

"ਧੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ:-

ਪ੍ਰ. ਨੰ: 55 -- ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ?

(a) ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ।

(b) ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ।

ਉੱਤਰ:- ਸਾਰੇ ਕਬੀਲੇ।

(1) ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

(2) ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਧੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।

(3) ਪੁੱਤਰਾਂ ਜਾਂ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਅਣਵਿਆਹੀਆਂ ਧੀਆਂ ਵਿਆਹ ਤੱਕ ਵਾਰਸ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

(4) ਜੇਕਰ ਪੰਜਵੀਂ ਡਿਗਰੀ ਤੱਕ ਕੋਈ ਜਮਾਂਦਰੂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਆਹੀਆਂ ਧੀਆਂ ਅਣ-ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਿਤ

ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕਾਂ ਵਜੋਂ ਵਾਰਸ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੰਧੂ-ਜਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿਵਾਜ ਹੈ ਕਿ

ਸੱਤਵੀਂ ਡਿਗਰੀ ਤੱਕ ਜਮਾਂਬੰਦੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿਆਹੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਰਿਵਾਜ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚੀ I ਦੇਖੋ। ਸਿਵਲ ਜੱਜਮੈਂਟਾਂ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚੀ II ਦੇਖੋ।

ਮੁਦਈਆਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਜਾਇਦਾਦ ਗੈਰ-ਜੱਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਉਤਰਨ ਦਾ ਤਰਜੀਹੀ ਹੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਉਹ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਜਾਇਦਾਦ ਗੈਰ-ਪੁਰਸ਼ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰਜੀਹੀ ਹੱਕ ਸੀ। ਵਿੱਚ --'ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮਾਉਂਟ ਸਾਂਤੀ', ਏਆਈਆਰ 1938 ਲਾਹ। 299 (301) (ਐਫਬੀ) (ਏ), ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - 'ਅਬਦੁਲ ਹੁਸੈਨ ਬਨਾਮ ਮਾਉਂਟ ਸੇਂਡ ਡੇਰੇ', ਏਆਈਆਰ 1917 ਪੀਸੀ 181 (ਬੀ), ਉਹ ਰਿਵਾਜ ਸਟੀਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਯੰਗ, ਸੀਜੇ, ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਜੱਦੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਵਾਲ ਇੱਕ ਤੱਥ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ। ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇ ਰਿਵਾਜ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ

ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ: ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਮੁੱਦਾ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।"

ਦੁਬਾਰਾ ਵਿੱਚ - 'ਕਰਮ ਪਿਤਾ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮੁਹੰਮਦ ਬੀਬੀ', ਏਆਈਆਰ 1942 ਲਾਹ। 1 (ਪੀਬੀ) (ਸੀ), ਇੱਕ ਕੇਸ ਜਿਸ ਨੂੰ ਡਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਉਲਝਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਦੋਂ ਮੁਦਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਗੈਰ-ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ (ਟੇਕ ਚੰਦ, ਜੇ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਪੰਨਾ 5)। ਪਰ ਭਾਵੇਂ ਇਸਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - 'Mt. ਸੁਭਾਨੀ ਬਨਾਮ ਨਵਾਬ, ਏਆਈਆਰ 1941 ਪੀਸੀ 21 (ਡੀ), ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਹੁਣ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਅਤੇ - 'ਸੁਭਾਨੀ ਦੇ ਕੇਸ (ਡੀ)' ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ, ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵਿੱਚ --'ਗੋਕਲ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰੀ', ਏਆਈਆਰ 1952 ਐਸਸੀ 231 (ਈ)।

ਵਿੱਚ 'ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ', ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1953 ਪੰਜਾਬ 196 (ਐਫ) ਅੰਨਿਤਸਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਕੇਸ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਧੀਆਂ ਦੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ -- 'ਕਮਰ-ਉਦ ਸਮੇਤ -ਦੀਨ ਬਨਾਮ ਮਾਊਂਟ ਪੈਚ ਬਾਨੇ, ਏਆਈਆਰ 1944 ਲਾਹ। 72 (ਜੀ), --ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮਿ. ਹਰਨਾਮਨ', ਏਆਈਆਰ 1946 ਲਾਹ। 444 (ਐੱਚ), ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧੀਆਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਗੈਰ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ। ਰੈਟੀਗਨ ਦੇ ਡਾਇਜੈਸਟ ਆਫ ਕਸਟਮਰੀ ਲਾਅ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਐਡੀਸ਼ਨ (13ਵੇਂ) ਵਿੱਚ ਪੀ. 367 ਅਜਿਹੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਗੈਰ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ, ਧੀਆਂ ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਵਾਰਸ ਹਨ।

ਵਿੱਚ 'ਬਾਵਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਮਾਊਂਟ ਤਾਰੇ', ਏਆਈਆਰ 1951 ਪੁੰਜ। 239 (ਆਈ), ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੇ. ਨੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੜਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਧੀ ਅਤੇ ਪੰਜਵੇਂ ਦਰਜੇ ਦੇ ਜਮਾਂਦਰੂ ਸਨ ਕਿ ਧੀਆਂ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ ਸਨ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਪੁਰਸ਼ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਜਮਾਂਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਧੀਆਂ ਲਈ ਤਰਜੀਹੀ ਦਾਅਵਾ ਹੈ।

ਫਿਰ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧੀ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਝਗੜਾ ਧੀ ਅਤੇ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਲਕਿ ਇਹ ਧੀਆਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਜਮਾਂਦਰੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਰੈਟੀਗਨਜ਼ ਡਾਇਜੈਸਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 23 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਧੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸਦੇ ਨਾਨੇ ਦੇ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦਾ ਨੇਇਲ-ਪੁਰਸ਼ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੈਰਾ 23 ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਧੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1953 ਪੁੰਜ 196 (ਪੀ) ਵਿਚ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੈਂ ਉੱਪਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਜਮਾਂਦਰੂ ਅਤੇ ਧੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਧੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੇਕਰ ਮਾਂ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਗਾਂਧੀ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ ਜੋ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ

ਵਿੱਚ - 'ਹਸਮਤ ਅਲੀ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ. ਨਸੀਬ-ਉਨ-ਨਿਸਾ', ਏਆਈਆਰ 1925 ਪੀਸੀ 99 (101) (ਜੇ) ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੋਂਸਲ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਭਰਾ ਦੀ ਧੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਔਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ --'ਮਾਊਂਟ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਮਨ ਬਨਾਮ ਗਫੂਰ ਅਲੀ, ਏਆਈਆਰ 1928 ਲਾਹ। 230 (ਕੇ), ਵਿਚ -- 'ਸਨਾਤਾ ਬਨਾਮ ਮਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਬੀਬੀ', ਏਆਈਆਰ 1941 ਲਾਹੇਰ। 94 (ਐੱਲ), ਅਤੇ ਲਾਹੇਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋ ਗੈਰ-ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ - ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਜੇ.ਜੇ ਦੁਆਰਾ 'ਪੀਏ ਨੰਬਰ 183 ਆਫ 1943, ਡੀ/- 8-3-1945 (ਐਮ)। ਅਤੇ -- '1939 ਦਾ SA ਨੰਬਰ 1951 D/- 11-1-1943 (N)', ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੇਕੇਟ ਜੇਜੇ ਦੁਆਰਾ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਪੇਸ਼ਗੀ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਵਜੋਂ ਰੁੜ ਸਿੰਘ, ਜਮਾਂਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਤਰਜੀਹੀ ਵਾਰਸ ਹੈ।

ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਮੇਰੀ ਖੋਜ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੈਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ।

ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਮੈਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ | ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ |